

LIBRIS

We know
books

BIBLIA

SAU

SFÂNTA SCRIPTURĂ

TIPĂRITĂ CU BINECUVÂNTAREA
PRAEFERICITULUI PĂRINTE

DANIEL
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

CU APROBAREA SFÂNTULUI SINOD

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXĂ
BUCUREȘTI - 2025

Măsuri de greutate

Talant	34,5	kg	(se subdivide în 60 mine și 3000 sicli)
Mină	0,575	kg	(se subdivide în 50 sicli)
Siclu	11,5	gr	(se subdivide în 20 ghere)
Jumătate de siclu	5,75	gr	(valorează 10 ghere)
Gheră (1/20 siclu)	0,57	gr	(era greutatea cea mai mică)
Litră	326,00	gr	(cuprindea 12 uncii)

Monede

Valoarea de schimb a monedelor depindea de natura și greutatea metalului din care erau confecționate, raportul obișnuit dintre aur și argint fiind de 1 la 13 1/3, iar cel dintre argint și aramă de 1 la 60. Astfel, un siclu de aur echivala cu 13 1/3 sicli de argint, iar un siclu de argint, cu 60 sicli de aramă. În epoca Patriarhilor, se practica schimbul în natură (trocul), produsele fiind evaluate prin cântărire. Trecerea la sistemul monetar s-a făcut treptat, încheindu-se abia în epoca Profeților. La început, aurul și argintul folosite ca mijloc de schimb circulau în forme și dimensiuni variate și, pentru a li se stabili valoarea, trebuiau cântărite de fiecare dată. De aceea denumirile măsurilor curente de greutate s-au dat și celor dintâi monede propriu-zise. După ce forma și greutatea acestora s-a standardizat (începând din sec. VII î.d.Hr.), n-a mai fost nevoie de cântărirea lor. Denumirile și valorile monetare menționate în Sfânta Scriptură se prezintă astfel:

	Din aur:	Din argint:
Siclu	16,36 gr	14,54 gr
Demi-siclu	8,18 gr	7,27 gr
Drahma	4,09 gr	3,65 gr
Didrahma	8,18 gr	7,30 gr
Statirul	8,52 gr	14,60 gr
Dinarul	-	4,50 gr
Mina	818,00 gr	727,00 gr
Talantul	49,077 kg	43,620 kg

Codrantul, leptaua, asariul și obolul, mici subdiviziuni monetare din aramă, unele cântărind sub un gram, serveau la darea restului și la micile cumpărături zilnice.

Mina (= 50 sicli = 2000 drahme) și talantul (= 3000 sicli = 12000 drahme) nu erau monede, ci denumiri ale sumelor monetare mari.

Puterea de cumpărare a acestor monede, pe vremea Mântuitorului, rezultă din informația că dinarul reprezenta salariul zilnic al unui muncitor agricol (Matei 20, 13) și asigura întreținerea unui om pe timp de 24 de ore (Matei 20, 2, 9, 10, 13; Marcu 14, 5 etc.).

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i>	
† DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române	3
<i>Cuvânt lămuritor asupra Bibliei sau a Sfintei Scripturi</i>	13

VECHIUL TESTAMENT

<i>Introducere la Pentateuh</i>	23
Facerea	27
Ieșirea	84
Leviticul	131
Numerii	164
Deuteronomul	209
<i>Introducere la Cartea Iosua</i>	251
Cartea lui Iosua	253
<i>Introducere la Cartea Judecătorilor</i>	281
Cartea Judecătorilor	283
<i>Introducere la Cartea Rut</i>	310
Cartea Rut	312
<i>Introducere la Cărțile Regilor</i>	317
Cartea întâi a Regilor	322
Cartea a doua a Regilor	357
Cartea a treia a Regilor	386
Cartea a patra a Regilor	423
<i>Introducere la Cărțile Paralipomena</i>	455
Cartea întâi Paralipomena (întâi a Cronicilor)	457
Cartea a doua Paralipomena (a doua a Cronicilor)	488
<i>Introducere la Cărțile Ezdra și Neemia</i>	527
Cartea întâi a lui Ezdra	529
Cartea lui Neemia (a doua Ezdra)	540
<i>Introducere la Cartea Esterei</i>	555
Cartea Esterei	557
<i>Introducere la Iov</i>	568
Cartea lui Iov	572

<i>Introducere la Psalmi</i>	603
Psalmii.....	615
<i>Introducere la Pildele lui Solomon</i>	688
Pildele lui Solomon.....	690
<i>Introducere la Ecclesiast</i>	716
Ecclesiastul.....	718
<i>Introducere la Cântarea Cântărilor</i>	727
Cântarea Cântărilor.....	733
<i>Introducere la Cartea Profetului Isaia</i>	737
Isaia.....	743
<i>Introducere la Cartea Profetului Ieremia</i>	796
Ieremia.....	800
<i>Introducere la Plângerile lui Ieremia</i>	859
Plângerile lui Ieremia.....	861
<i>Introducere la Cartea Profetului Iezechiel</i>	866
Iezechiel.....	868
<i>Introducere la Cartea Profetului Daniel</i>	922
Daniel.....	926
<i>Introducere la Cartea Profetului Osea</i>	943
Osea.....	945
<i>Introducere la Cartea Profetului Amos</i>	954
Amos.....	956
<i>Introducere la Cartea Profetului Miheia</i>	963
Miheia.....	965
<i>Introducere la Cartea Profetului Ioil</i>	971
Ioil.....	972
<i>Introducere la Cartea Profetului Avdie</i>	976
Avdie.....	977
<i>Introducere la Cartea Profetului Iona</i>	978
Iona.....	979
<i>Introducere la Cartea Profetului Naum</i>	983
Naum.....	984
<i>Introducere la Cartea Profetului Avacum</i>	986
Avacum.....	988
<i>Introducere la Cartea Profetului Sofonie</i>	991
Sofonie.....	993
<i>Introducere la Cartea Profetului Agheu</i>	997
Agheu.....	998

<i>Introducere la Cartea Profetului Zaharia</i>	1001
Zaharia.....	1002
<i>Introducere la Cartea Profetului Maleahi</i>	1013
Maleahi.....	1014
<i>Introducere la Cărțile necanonice</i>	1017
Cartea lui Tobit.....	1021
Cartea Iuditei.....	1031
Cartea lui Baruh.....	1046
Epistola lui Ieremia.....	1051
Cântarea celor trei tineri.....	1054
Cartea a treia a lui Ezdra.....	1056
Cartea înțelepciunii lui Solomon.....	1072
Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah (Ecclesiasticul).....	1089
Istoria Susanei.....	1131
Istoria omorării balaurului și a sfărâmării lui Bel.....	1133
Cartea întâi a Macabeilor.....	1135
Cartea a doua a Macabeilor.....	1165
Cartea a treia a Macabeilor.....	1188
Rugăciunea regelui Manase.....	1198

NOUL TESTAMENT

<i>Introducere la Evanghelia după Matei</i>	1201
Sfânta Evanghelie după Matei.....	1203
<i>Introducere la Evanghelia după Marcu</i>	1244
Sfânta Evanghelie după Marcu.....	1246
<i>Introducere la Evanghelia după Luca</i>	1270
Sfânta Evanghelie după Luca.....	1272
<i>Introducere la Evanghelia după Ioan</i>	1314
Sfânta Evanghelie după Ioan.....	1316
<i>Introducere la Faptele Sfinților Apostoli</i>	1348
Faptele Sfinților Apostoli.....	1350
<i>Introducere la Epistola către Romani</i>	1389
Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel.....	1391
<i>Introducere la Epistola întâi către Corinteni</i>	1409
Epistola întâi către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel.....	1411
<i>Introducere la Epistola a doua către Corinteni</i>	1428
Epistola a doua către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel.....	1430
<i>Introducere la Epistola către Galateni</i>	1441
Epistola către Galateni a Sfântului Apostol Pavel.....	1443

<i>Introducere la Epistola către Efeseni</i>	1449
Epistola către Efeseni a Sfântului Apostol Pavel.....	1451
<i>Introducere la Epistola către Filipeni</i>	1457
Epistola către Filipeni a Sfântului Apostol Pavel.....	1459
<i>Introducere la Epistola către Coloseni</i>	1463
Epistola către Coloseni a Sfântului Apostol Pavel.....	1465
<i>Introducere la Epistola întâi către Tesaloniceni</i>	1469
Epistola întâi către Tesaloniceni a Sfântului Apostol Pavel.....	1471
<i>Introducere la Epistola a doua către Tesaloniceni</i>	1475
Epistola a doua către Tesaloniceni a Sfântului Apostol Pavel.....	1477
<i>Introducere la epistolele pastorale</i>	1479
Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel.....	1481
Epistola a doua către Timotei a Sfântului Apostol Pavel.....	1486
Epistola către Tit a Sfântului Apostol Pavel	1490
<i>Introducere la Epistola către Filimon</i>	1492
Epistola către Filimon a Sfântului Apostol Pavel.....	1493
<i>Introducere la Epistola către Evrei</i>	1495
Epistola către Evrei a Sfântului Apostol Pavel	1497
<i>Introducere la epistolele sobornicești</i>	1510
Epistola Sobornicească a Sfântului Apostol Iacov	1512
Întâia Epistolă Sobornicească a Sfântului Apostol Petru	1517
A doua Epistolă Sobornicească a Sfântului Apostol Petru.....	1522
Întâia Epistolă Sobornicească a Sfântului Apostol Ioan	1525
A doua Epistolă Sobornicească a Sfântului Apostol Ioan.....	1530
A treia Epistolă Sobornicească a Sfântului Apostol Ioan	1531
Epistola Sobornicească a Sfântului Apostol Iuda.....	1532
<i>Introducere la Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul</i>	1534
Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul.....	1536
<i>Unități de măsură și monede menționate în Sfânta Scriptură</i>	1555
<i>Hărți</i>	1561
<i>Pagini de titlu ale diferitelor ediții românești ale Bibliei</i>	1569

HĂRȚI

ÎN LEGĂTURĂ CU VECHIUL ȘI NOUL TESTAMENT

INTRODUCERE

la

PENTATEUH

(*Facerea, Ieșirea, Leviticul,
Numerii, Deuteronomul*)

Prima și cea mai importantă parte a Vechiului Testament, pe care Evreii o numesc **Tora** = „Lege“, își trage numele biblic din două cuvinte grecești **pénte** = „cinci“ și **teuhos** = „carte“; așadar, „Pentateuh“ înseamnă „Cele Cinci Cărți“, adică este denumirea generică a scrierilor care îl alcătuiesc: **Facerea** (sau Geneza, pentru că-n ea sunt relatate crearea lumii și a neamului omenesc), **Ieșirea** (sau Exodul, adică istorisirea eliberării poporului ales din robia egipteană), **Leviticul** (referințe asupra funcțiilor preoțești exercitate de tribul leviților), **Numerii** (numărătoarea sau recensământul făcut asupra poporului evreu în pustie) și **Deuteronomul** (ceea ce se traduce, tot din grecește, „A doua Lege“, o reluare și detaliere a Legii primite de Moise în Muntele Sinai). Toate acestea au alcătuit la început o singură carte; împărțirea a fost făcută în secolul III d.Hr. de către traducătorii **Septuagintei**, fără însă ca prin aceasta să se fi știrbit ceva din unitatea operei.

Întregul text al **Pentateuhului** îl atestă pe Moise drept autor, iar Biserica, în deplină concordanță cu tradiția și școlile rabinice, a omologat această atestare încă din era apostolică. Ea se întemeiază cu precădere pe faptul că Însuși Mântuitorul Iisus Hristos îl prezintă pe Moise drept autor al Legii: „Oare nu Moise v-a dat Legea?“ (Ioan 7, 19); „[...] toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise [...]“ (Luca 24, 44). Tot astfel, Sfinții Evangheliști: „Și când s-au împlinit zilele curățirii lor, după Legea lui Moise [...]“ (Luca 2, 22); „[...] Legea prin Moise s-a dat [...]“ (Ioan 1, 17); „Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și prorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret“ (Ioan 1, 45). De asemenea, Sfântul Apostol Pavel, propovăduindu-L pe Hristos la Roma, în lanțuri, se străduia „să-i încredințeze despre Iisus din Legea lui Moise și din proroci“ (Fapte 28, 23); tot el mărturisește: „[...] Moise scrie despre dreptatea care vine din Lege [...]“ (Romani 10, 5). Cât despre Sfinții Părinți, atât cei răsăriteni cât și cei apuseni, ei sunt unanimi în a recunoaște originea mozaică a **Pentateuhului**. Din afara Bisericii se cer menționate cel puțin două nume cu mare autoritate culturală: acela al lui Filon de Alexandria și acela al lui Iosif Flaviu, ambii din secolul I d.Hr., care-l atestă pe Moise nu numai ca autor al **Pentateuhului**, dar și ca receptacol al revelației divine.

Arta scrierii era cunoscută cu cel puțin o mie de ani înaintea lui Moise, nu numai la babilonieni, dar și în Egipt, țara în care el s-a format încă din pruncie și din al cărei tezaur cultural va fi asimilat tot ceea ce putea să-și interiorizeze un tânăr crescut și educat într-un mediu princiar. Înainte de a fi devenit un vas al descoperirilor dumnezeiești el era, desigur, un inițiat al intelectului, iar revelația s-a altoit pe o vastă experiență interioară, ceea ce avea să facă din el covârșitoarea personalitate pe care o cunoaștem. Conducător, legiuitor și profet prin excelență, Moise avea să rămână atât de viu în conștiința generațiilor, încât contemporanii lui Iisus erau ispitiți să-l creadă reînviat în uluitorul Nazarinean, ceea ce l-a făcut pe Acesta să Se delimiteze în momentul schimbării la față: Moise era altcineva decât Iisus, mai mic decât El, dar un prieten cu care Domnul ședea de vorbă.

În ciuda atâtor atestări, originea mozaică și, deci, autenticitatea **Pentateuhului** este contestată de critica raționalistă occidentală. Militanții ei afirmă că, în textul acestei opere, pot fi identificate cel puțin patru documente sau tradiții diferite, de datat cu mult în urma lui Moise și compilate în ceea ce se cheamă „Pentateuhul”. Primul și cel mai vechi document este numit „**iahvistic**”, din pricină că, în cuprinsul său, Dumnezeu este numit „Iahvê”; cel de al doilea, „**elohistic**”, îl numește pe Dumnezeu „Elohim”; al treilea, „**deuteronomic**”, ar fi o scriere independentă de primele patru cărți, alcătuită îndeosebi de preoți; în fine, **Codul Sacerdotal**, operă colectivă târzie, ale cărei fragmente, referitoare la cult, au fost împănate într-un text mai amplu, pe cale de constituire.

Această teorie, numită „a documentelor”, inițiată moderat de Jean Astruc în 1753 și dezvoltată radical de Julius Wellhausen (†1918), a fost acreditată de majoritatea traducătorilor și editorilor biblici din zilele noastre. Oricâte rezerve am avea față de ea, nu putem ignora câteva date reale, anume că, în **Cartea Facerii**, există două referate asupra Creației (1 – 2, 4 și 2, 5 – 3, 24), două tradiții împletite asupra potopului (6-8), două nuanțe ale legământului lui Dumnezeu cu Avraam (15 și 17), trei relatări asemănătoare asupra femeii arhetipale a lui Avraam (12, 10-20; 20; 26, 1-11), precum și alte câteva locuri între care adepții criticii textuale pretind a fi identificat paralelisme. Faptul că veridicitatea unor asemenea date nu poate fi tăgăduită nu înseamnă însă că ele se constituie în tot atâtea argumente pentru negarea paternității auctoriale a lui Moise. Desigur, nimeni nu afirmă că textul **Pentateuhului**, așa cum îl avem astăzi, este aidoma cu manuscrisul autograf al autorului și că de-a lungul timpului nu vor fi intervenit unele schimbări, voluntare sau involuntare, datorate copiștilor. Dar de aici și până la negarea totală a autenticității e cale lungă. Dacă se admite, de exemplu, că Sfântul Evanghelist Luca și-a început scrierea prin consultarea a numeroase mărturii, scrise și orale, asupra unor evenimente petrecute cu numai câteva decenii în urmă, nu vedem de ce nu s-ar accepta că Moise a putut face același lucru cu privire la evenimente consumate în urmă cu secole și milenii, preluând mărturiile și compilându-le după criterii ce-i aparțin. Faptul că **Deuteronomul** are o limbă și un stil oarecum diferite de **Facerea** poate fi ușor explicat prin aceea că el a fost scris cu cel puțin trei decenii mai târziu, răstimp în care autorul și-a putut schimba maniera de a scrie.

Radicalismul lui Wellhausen și al adepților săi (care nu sunt nici puțini și nici neînsemnați) poate presupune una din două atitudini fundamentale asupra Scripturii:

[a] A admite că textul biblic e de inspirație divină, dar a concepe revelația ca pe un proces mecanic, un fel de dicteu verbal, ceea ce e o absurditate.

[b] A nu crede în caracterul revelat al Scripturii, și, prin urmare, în dimensiunea profetică a personalității lui Moise, adică în capacitatea lui de a prevedea și a prezice organizarea lui Israel în Țara Canaanului, inclusiv epoca în care avea să devină regat. Astfel, ar trebui spus, de pildă, că opera lui Isaia a fost scrisă după moartea și Învierea lui Iisus, de vreme ce ea cuprinde tabloul aproape complet al Patimilor Domnului. Ca orice abordare extremă, critica textuală raționalistă sfârșește în absurd.

Nu este mai puțin adevărat însă că, în vremea din urmă, bibliștii occidentali, probabil sătui de excesele predecesorilor, au început să adopte poziții din ce în ce mai moderate, permițând astfel reluarea, cu bună credință, a vechiului dialog dintre școlile biblice.

Din punctul de vedere ortodox, autenticitatea **Pentateuhului** nu poate fi pusă la îndoială, și nici covârșitoarea lui importanță teologică. Aceasta din urmă nu-și poate găsi o definiție mai completă și mai frumoasă decât în pagina pe care i-o închină lucrarea **Studiul Vechiului Testament** (pentru Institutele Teologice, București, 1983), din care cităm:

„**Pentateuhul** este temelul istoric al întregii religii revelate. Fără Pentateuh întreaga ordine dogmatică și morală, atât a Vechiului cât și a Noului Testament, este, istoricește, neexplicabilă și nejustificată. Întreg Vechiul Testament și, la rândul său, întreg Noul Testament sunt urmarea firească a celor cuprinse în Pentateuh. Creștinismul întemeiat de Mântuitorul Hristos, istoricește stă sau cade cu Pentateuhul. Pe Pentateuh se reazemă frățietatea popoarelor, născute din același strămoș: Adam. Pe el se reazemă noțiunea și ideea răscumpărării și a Răscumpărătorului. Fără căderea în păcatul strămoșesc nu are rost răscumpărarea și, dacă nu ne tragem din același strămoș, răscumpărarea prin Mesia nu e universală, deci nici creștinismul nu este o lege divină pentru toate neamurile. Astfel, înseși temelile creștinismului sunt compromise dacă Pentateuhul nu e carte autentică, sfântă, inspirată, cu deplină autoritate divină și umană. Critica Pentateuhului deci e critica credinței creștine înseși. De aceea i se dă Pentateuhului cea mai mare importanță, atât din partea credincioșilor, cât și din partea necredincioșilor. E terenul pe care se dă lupta între cele două concepții. Pentateuhul nu este carte istorică în sens propriu și obișnuit. Autorul lui nu scrie istoria universală a omenirii, nici pe cea a poporului biblic. Pentateuhul nu face nici cosmogonie, nici geogonie. Acestea sunt numai chestiuni atinse pentru justificarea fondului însuși. Pentateuhul, în realitate, este istoria întemeierii neamului omenesc. Cuprinsul lui principal este «Legea dată de Dumnezeu». Această Lege nu se expune sistematic, nu este așezată în paragrafe, ca într-un cod juridic, ci este expusă istoric, în ordinea promulgării părților ei. **Geneza** este prologul istoric, care istorisește întâmplările premergătoare Legii. Cele trei cărți următoare, **Ieșirea**, **Leviticul** și **Numerii**, expun

însăși legislația și unele evenimente în legătură cu promulgarea legilor, iar cartea ultimă, *Deuteronomul*, este epilogul care recapitulează și confirmă constituirea Legii. Centrul și fondul lucrării este, prin urmare, *Legea*. Pe Muntele Sinai se face un legământ între Dumnezeu și poporul lui Israel, care fusese prevestit în făgăduința făcută lui Avraam. Acest legământ avea să se desăvârșească în legământul harului, instituit de Mântuitorul Hristos. De aceea autorul suprimă anumite intervale de timp, care nu au nicio importanță pentru ordinea supranaturală, ca de exemplu: istoria patriarhilor (expusă numai foarte sumar), istoria de după Noe până la risipirea neamurilor, petrecerea în Egipt, petrecerea celor 40 de ani în pustiu. În schimb, întâmplările din iconomia mântuirii sunt redată amănunțit: căderea în păcat, potopul, risipirea neamurilor, ieșirea din Egipt și, mai ales, legislația sinaitică.”

FACEREA

ÎNTÂIA CARTE A LUI MOISE

CAP 1

Facerea lumii.

1. La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul.

2. Și pământul era netocmit și gol. Întuneric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor.

3. Și a zis Dumnezeu: «Să fie lumină!» Și a fost lumină.

4. Și a văzut Dumnezeu că este bună lumina, și a despărțit Dumnezeu lumina de întuneric.

5. Lumina a numit-o Dumnezeu ziua, iar întunericul l-a numit noapte. Și a fost seară și a fost dimineață: ziua întâi.

6. Și a zis Dumnezeu: «Să fie o țarie prin mijlocul apelor și să despartă ape de ape!» Și a fost așa.

7. A făcut Dumnezeu țaria și a despărțit Dumnezeu apele cele de sub țarie de apele cele de deasupra țariei.

8. Țaria a numit-o Dumnezeu cer. Și a văzut Dumnezeu că este bine. Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a doua.

9. Și a zis Dumnezeu: «Să se adune apele cele de sub cer la un loc și să se arate uscatul!» Și a fost așa. Și s-au adunat apele cele de sub cer la locurile lor și s-a arătat uscatul.

10. Uscatul l-a numit Dumnezeu pământ, iar adunarea apelor a numit-o mări. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

11. Apoi a zis Dumnezeu: «Să dea pământul din sine verdeață: iarbă, cu sămânță într-însa, după felul și ase-

mănarea ei, și pomi roditori, care să dea rod cu sămânță în sine, după fel, pe pământ!» Și a fost așa.

12. Pământul a dat din sine verdeață: iarbă, care face sămânță, după felul și după asemănarea ei, și pomi roditori, cu sămânță, după fel, pe pământ. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

13. Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a treia.

14. Și a zis Dumnezeu: «Să fie luminători pe țaria cerului, ca să lumineze pe pământ, să despartă ziua de noapte și să fie semne ca să deosebească anotimpurile, zilele și anii,

15. Și să slujească drept luminători pe țaria cerului, ca să lumineze pământul.» Și a fost așa.

16. A făcut Dumnezeu cei doi luminători mari: luminătorul cel mai mare pentru cârmuirea zilei și luminătorul cel mai mic pentru cârmuirea nopții, și stelele.

17. Și le-a pus Dumnezeu pe țaria cerului, ca să lumineze pământul,

18. Să cârmuiască ziua și noaptea și să despartă lumina de întuneric. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

19. Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a patra.

20. Apoi a zis Dumnezeu: «Să mișune apele de viață, ființe cu viață în ele și păsări să zboare pe pământ, pe întinsul țariei cerului!» Și a fost așa.

21. A făcut Dumnezeu animalele cele mari din ape și toate ființele vii,

CAP 1. - (1) Ps. 88, 11-12; 135, 5; 145, 6. Iov 38, 4. Sir. 18, 1. Ioan 1, 3. Fapt. 14, 15; 17, 24. 2 Petr. 3, 5. Evr. 11, 3. Apoc. 14, 7. (3) Ps. 32, 9; 103, 2. Is. 45, 7. Ioan 1, 3. 2 Cor. 4, 6. (6) Ps. 32, 6; 103, 2; 135, 6;

148, 4-5. Ier. 10, 12; 51, 15. (7) Ps. 103, 3; 148, 4. (9) Ps. 32, 7; 135, 6. Iona 1, 9. (11) Marc. 4, 28. (14) Ps. 135, 7-9. (16) Deut. 4, 19. Ps. 135, 8. Ier. 31, 35-36. (18) Ps. 103, 19-20. (21) Iov 41, 1. Ps. 103, 25.

care mișună în ape, unde ele se prăvesc după felul lor, și toate păsările înaripate după felul lor. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

22. Și le-a binecuvântat Dumnezeu și a zis: «Prăsiți-vă și vă înmulțiți și umpleți apele mărilor și păsările să se înmulțească pe pământ!»

23. Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a cincea.

24. Apoi a zis Dumnezeu: «Să scoată pământul ființe vii, după felul lor: animale, târătoare și fiare sălbatice după felul lor». Și a fost așa.

25. A făcut Dumnezeu fiarele sălbatice după felul lor, și animalele domestice după felul lor, și toate târătoarele pământului după felul lor. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

26. Și a zis Dumnezeu: «Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul!»

27. Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie.

28. Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!»

29. Apoi a zis Dumnezeu: «Iată, vă dau toată iarba ce face sământă de pe toată fața pământului și tot pomul ce are rod cu sământă în el. Acestea vor fi hrana voastră.

30. Iar tuturor fiarelor pământului și tuturor păsărilor cerului și tuturor vietăților ce se mișcă pe pământ, care au în ele suflare de viață, le dau toată iarba verde spre hrană». Și a fost așa.

31. Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte. Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a șasea.

CAP 2

Sfințirea zilei a șaptea. Așezarea omului în rai. Prima familie.

1. Așa s-au făcut cerul și pământul și toată oștirea lor.

2. Și a sfârșit Dumnezeu în ziua a șasea lucrarea Sa, pe care a făcut-o; iar în ziua a șaptea S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut.

3. Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut și le-a pus în rânduală.

4. Iată obârșia cerului și a pământului de la facerea lor, din ziua când Domnul Dumnezeu a făcut cerul și pământul.

5. Pe câmp nu se afla nici un copăcel, iar iarba de pe el nu începuse a odrăsli, pentru că Domnul Dumnezeu nu trimisese încă ploaie pe pământ și nu era nimeni ca să lucreze pământul.

6. Ci numai abur ieșea din pământ și umezea toată fața pământului.

7. Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie.

8. Apoi Domnul Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit, și a pus acolo pe omul pe care-l zidise.

9. Și a făcut Domnul Dumnezeu să răsară din pământ tot soiul de pomi, plăcuți la vedere și cu roade bune de mâncat; iar în mijlocul raiului era pomul vieții și pomul cunoștinței binelui și răului.

10. Și din Eden ieșea un râu, care uda raiul, iar de acolo se împărțea în patru brațe.

11. Numele unuia era Fison. Acesta înconjură toată țara Havila, în care se află aur.

12. Aurul din țara aceea este bun; tot acolo se găsește bdeliu și piatra de onix.

13. Numele râului al doilea este Ghon. Acesta înconjură toată țara Cuș.

17. Ps. 110, 3. Înțel. 1, 14. Sir. 18, 1; 39, 21, 39. CAP 2. - (1) Is. 45, 12. (2) Ieș. 20, 11; 31, 17. Evr. 4, 4. (3) Sir. 16, 27. (7) Fac. 18, 27. Iov 10, 9; 33, 4. Tob. 8, 6. Înțel. 10, 1. Sir. 17, 1; 33, 10. 1 Cor. 15, 45, 47. (8) Fac. 4, 16. (9) Apoc. 2, 7; 22, 2. (11) Sir. 24, 27.

14. Numele râului al treilea este Tigrul. Acesta curge prin fața Asiriei; iar râul al patrulea este Eufratul.

15. Și a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse și l-a pus în grădina cea din Eden, ca s-o lucreze și s-o păzească.

16. A dat apoi Domnul Dumnezeu lui Adam poruncă și a zis: «Din toți pomii din rai poți să mănânci,

17. Iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!»

18. Și a zis Domnul Dumnezeu: «Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el».

19. Și Domnul Dumnezeu, Care făcuse din pământ toate fiarele câmpului și toate păsările cerului, le-a adus la Adam, ca să vadă cum le va numi; așa ca toate ființele vii să se numească precum le va numi Adam.

20. Și a pus Adam nume tuturor animalelor și tuturor păsărilor cerului și tuturor fiarelor sălbatice; dar pentru Adam nu s-a găsit ajutor de potrivă lui.

21. Atunci a adus Domnul Dumnezeu asupra lui Adam somn greu; și, dacă a adormit, a luat una din coastele lui și a plinit locul ei cu carne.

22. Iar coasta luată din Adam a făcut-o Domnul Dumnezeu femeie și a adus-o la Adam.

23. Și a zis Adam: «Iată aceasta-i os din oasele mele și carne din carnea mea; ea se va numi femeie, pentru că este luată din bărbatul său.

24. De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup».

25. Adam și femeia lui erau amândoi goi și nu se rușinau.

CAP 3

Căderea strămoșilor în păcat. Pedepsa. Făgăduința lui Mesia.

1. Șarpele însă era cel mai șiret dintre toate fiarele de pe pământ, pe care le făcuse Domnul Dumnezeu. Și a zis șarpele

către femeie: «Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?»

2. Iar femeia a zis către șarpe: «Roade din pomii raiului putem să mâncăm;

3. Numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: «Să nu mâncați din el, nici să vă atingeți de el, ca să nu muriți!»

4. Atunci șarpele a zis către femeie: «Nu, nu veți muri!

5. Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul».

6. De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat și plăcut ochilor la vedere și vrednic de dorit, pentru că dă știință, a luat din el și a mâncat și a dat bărbatului său și a mâncat și el.

7. Atunci li s-au deschis ochii la amândoi și au cunoscut că erau goi, și au cusut frunze de smochin și și-au făcut acoperăminte.

8. Iar când au auzit glasul Domnului Dumnezeu, Care umbla prin rai, în răcoarea serii, s-au ascuns Adam și femeia lui de fața Domnului Dumnezeu printre pomii raiului.

9. Și a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam și i-a zis: «Adame, unde ești?»

10. Răspuns-a acesta: «Am auzit glasul Tău în rai și m-am temut, căci sunt gol, și m-am ascuns».

11. Și i-a zis Dumnezeu: «Cine ți-a spus că ești gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mănânci?»

12. Zis-a Adam: «Femeia pe care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom și am mâncat».

13. Și a zis Domnul Dumnezeu către femeie: «Pentru ce ai făcut aceasta?» Iar femeia a zis: «Șarpele m-a amăgit și eu am mâncat».

14. Zis-a Domnul Dumnezeu către șarpe: «Pentru că ai făcut aceasta, blestemat să fii între toate animalele și între toate fiarele câmpului; pe pântecul tău să te târăști și țărână să mănânci în toate zilele vieții tale!

(22) Fac. 8, 17. (24) Iov 12, 7. Bar. 3, 32. Sir. 16, 31. (26) Fac. 5, 1. Înțel. 2, 23; 9, 2. Sir. 17, 1-3. (27) Fac. 9, 6. Ecl. 7, 29. Înțel. 10, 1. Sir. 15, 14. Mat. 19, 4. Marc. 10, 6. Iac. 3, 9. 1 Cor. 11, 7. Col. 3, 10. 1 Tim. 2, 13. (28) Fac. 8, 17; 9, 1, 7. Ps. 8, 6-9. Sir. 17, 4. (29) Fac. 9, 3. (31) Ieș. 31,

(14) Dan. 10, 4. (17) Fac. 3, 11. Sir. 14, 18. Rom. 5, 12; 6, 23. 1 Cor. 15, 21. (18) Ecl. 4, 8-9. Mal. 2, 14. (19) Sir. 17, 6. (20) Sir. 17, 5-6. (22) Tob. 8, 6. 1 Tim. 2, 13. (23) 1 Cor. 11, 8. (24) Mal. 2, 15. Mat. 19, 5. Marc. 10, 7-8. 1 Cor. 6, 16. Ef. 5, 31. (25) Fac.

3, 7. CAP 3. - (1) Înțel. 2, 24. Sir. 25, 17. (2) Ecl. 7, 29. (4) Înțel. 2, 24. Ioan 8, 44. 2 Cor. 11, 3. (5) Sir. 10, 12-14. (6) Sir. 25, 27. 1 Tim. 2, 14. (7) Fac. 2, 25. Apoc. 3, 17. (8) Ps. 137, 6. Am. 9, 2. (11) Fac. 2, 17. (13) Ier. 4, 10. 2 Cor. 11, 3. (14) Ps. 17, 9.

15. Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și sămânța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei întepa călcâiul».

16. Iar femeii i-a zis: «Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naște copii; atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni».

17. Iar lui Adam i-a zis: «Pentru că ai ascultat vorba femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit: «Să nu mănânci», blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrănești din el în toate zilele vieții tale!

18. Spini și pălămidă îți va rodi el și te vei hrăni cu iarba câmpului!

19. În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care ești luat; căci pământ ești și în pământ te vei întoarce».

20. Și a pus Adam femeii sale numele Eva, adică viață, pentru că ea era să fie mama tuturor celor vii.

21. Apoi a făcut Domnul Dumnezeu lui Adam și femeii lui îmbrăcăminte de piele și i-a îmbrăcat.

22. Și a zis Domnul Dumnezeu: «Iată, Adam s-a făcut ca unul dintre Noi, cunoscând binele și răul. Și acum nu cumva să-și întindă mâna și să ia roade din pomul vieții, să mănânce și să trăiască în veci!...»

23. De aceea l-a scos Domnul Dumnezeu din grădina cea din Eden, ca să lucreze pământul, din care fusese luat.

24. Și izgonind pe Adam, l-a așezat în preajma grădinii celei din Eden și a pus heruvimi și sabie de flacără vâlvăitoare, să păzească drumul către pomul vieții.

CAP 4

Cain și Abel. Urmașii lor.

1. După aceea a cunoscut Adam pe Eva, femeia sa, și ea, zămislind, a născut pe Cain și a zis: «Am dobândit om de la Dumnezeu».

2. Apoi a mai născut pe Abel, fratele lui Cain. Abel a fost păstor de oi, iar Cain lucrător de pământ.

3. Dar după un timp, Cain a adus jertfă lui Dumnezeu din roadele pământului.

4. Și a adus și Abel din cele întâi-născute ale oilor sale și din grăsimea lor. Și a căutat Domnul spre Abel și spre darurile lui,

5. Iar spre Cain și spre darurile lui n-a căutat. Și s-a întristat Cain tare și fața lui era posomorâtă.

6. Atunci a zis Domnul Dumnezeu către Cain: «Pentru ce te-ai întristat și pentru ce s-a posomorât fața ta?»

7. Când faci bine, oare nu-ți este fața senină? Iar de nu faci bine, păcatul bate la ușă și caută să te târască, dar tu biruiește-l!»

8. După aceea Cain a zis către Abel, fratele său: «Să ieșim la câmp!» Iar când erau ei în câmpie, Cain s-a aruncat asupra lui Abel, fratele său, și l-a omorât.

9. Atunci a zis Domnul Dumnezeu către Cain: «Unde este Abel, fratele tău?» Iar el a răspuns: «Nu știu! Au doară eu sunt păzitorul fratelui meu?»

10. Și a zis Domnul: «Ce ai făcut? Glasul sângelui fratelui tău strigă către Mine din pământ.

11. Și acum ești blestemat de pământul care și-a deschis gura sa, ca să primească sângele fratelui tău din mâna ta.

12. Când vei lucra pământul, acesta nu-și va mai da roadele sale ție; zbciumat și fugar vei fi tu pe pământ».

13. Și a zis Cain către Domnul Dumnezeu: «Pedeapsa mea este mai mare decât aș putea-o purta.

14. De mă izgonești acum din pământul acesta, mă voi ascunde de la fața Ta și voi fi zbciumat și fugar pe pământ, și oricine mă va întâlni, mă va ucide».

15. Și i-a zis Domnul Dumnezeu: «Nu așa, ci tot cel ce va ucide pe Cain înșeptit se va pedepsi». Și a pus Domnul Dumnezeu semn lui Cain, ca tot cel care îl va întâlni să nu-l omoare.

16. Și s-a dus Cain de la fața lui Dumnezeu și a locuit în ținutul Nod, la răsărit de Eden.

17. După aceea a cunoscut Cain pe femeia sa și ea, zămislind, a născut pe Enoh. Apoi a zidit Cain o cetate și a numit-o, după numele fiului său, Enoh.

18. Iar lui Enoh i s-a născut Irad; lui Irad i s-a născut Maleleil; lui Maleleil i s-a născut Matusal, iar lui Matusal i s-a născut Lameh.

19. Lameh și-a luat două femei: numele uneia era Ada și numele celeilalte era Sela.

20. Ada a născut pe Iabal; acesta a fost tatăl celor ce trăiesc în corturi, la turme.

21. Fratele lui se numea Iubal; acesta este tatăl tuturor celor ce cântă din chitară și din cimpoi.

22. Sela a născut și ea pe Tubalcain, care a fost făurar de unelte de aramă și de fier. Și sora lui se chema Noema.

23. Și a zis Lameh către femeile sale: «Ada și Sela, ascultați glasul meu! Femeile lui Lameh, luați aminte la cuvintele mele: Am ucis un om pentru rana mea și un tânăr pentru vânătaia mea.

24. Dacă pentru Cain va fi răzbu-narea de șapte ori, apoi pentru Lameh de șaptezeci de ori câte șapte!»

25. Adam a cunoscut iarăși pe Eva, femeia sa, și ea, zămislind, a născut un fiu și i-a pus numele Set, pentru că și-a zis: «Mi-a dat Dumnezeu alt fiu în locul lui Abel, pe care l-a ucis Cain».

26. Lui Set de asemenea i s-a născut un fiu și i-a pus numele Enos. Atunci au început oamenii a chema numele Domnului Dumnezeu.

CAP 5

Neamurile patriarhilor de la Adam până la Noe.

1. Iată acum cartea neamului lui Adam. Când a făcut Dumnezeu pe Adam, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu.

2. Bărbat și femeie a făcut și i-a binecuvântat și le-a pus numele: Om, în ziua în care i-a făcut.

(19) Fac. 2, 24. (25) Fac. 5, 3. 1 Paral. 1, 1. Sir. 49, 18. CAP 5. - (1) Fac. 1, 26-27; 9, 6. 1 Paral. 1, 1. Înțel. 2, 23. Sir. 17, 1, 3. Col. 3, 10.

3. Adam a trăit două sute treizeci de ani și atunci i s-a născut un fiu după ase-mănarea sa și după chipul său și i-a pus numele Set.

4. Zilele pe care le-a trăit Adam după nașterea lui Set au fost șapte sute de ani și i s-au născut fii și fiice.

5. Iar de toate, zilele vieții lui Adam au fost nouă sute treizeci de ani și apoi a murit.

6. Set a trăit două sute cincini ani și i s-a născut Enos.

7. După nașterea lui Enos, Set a mai trăit șapte sute șapte ani și i s-au născut fii și fiice.

8. Iar de toate, zilele lui Set au fost nouă sute doisprezece ani și apoi a murit.

9. Enos a trăit o sută nouăzeci de ani și atunci i s-a născut Cainan.

10. După nașterea lui Cainan, Enos a mai trăit șapte sute cincisprezece ani și i s-au născut fii și fiice.

11. Iar de toate, zilele lui Enos au fost nouă sute cincini ani și apoi a murit.

12. Cainan a trăit o sută șaptezeci de ani și atunci i s-a născut Maleleil.

13. După nașterea lui Maleleil, Cainan a mai trăit șapte sute patruzeci de ani și i s-au născut fii și fiice.

14. Iar de toate, zilele lui Cainan au fost nouă sute zece ani și apoi a murit.

15. Maleleil a trăit o sută șazeci și cincini de ani și atunci i s-a născut Iared.

16. După nașterea lui Iared, Maleleil a mai trăit șapte sute treizeci de ani și i s-au născut fii și fiice.

17. Iar de toate, zilele lui Maleleil au fost opt sute nouăzeci și cincini de ani și apoi a murit.

18. Iared a trăit o sută șazeci și doi de ani și atunci i s-a născut Enoh.

19. După nașterea lui Enoh, Iared a mai trăit opt sute de ani și i s-au născut fii și fiice.

20. Iar de toate, zilele lui Iared au fost nouă sute șazeci și doi de ani și apoi a murit.

21. Enoh a trăit o sută șazeci și cincini de ani și atunci i s-a născut Matusalem.

(2) Mat. 19, 4. Marc. 10, 6. (3) 1 Paral. 1, 1. Luc. 3, 38. 1 Cor. 15, 48-49. (6) 1 Paral. 1, 1. (12) Luc. 3, 37.

(15) Ps. 22. Ps. 70. Ps. 111, 1-2, 4. Zah. 12, 10. Sir. 25, 10. Mar. 13, 39. Luc. 24, 27. Ioan 5, 46; 8, 44. Fapt. 26, 6. 1 Ioan 3, 8. (16) Ioan 16, 21. 1 Cor. 3, 16; 14, 34. 1 Tim. 2, 11. Tit 2, 5. (17) Fac. 4, 12; 5, 29. Sir. 7, 16. (19) Iov 10, 9; 34, 15. Ps. 127, 2; 145, 3. Eccl. 3, 20; 12, 7. Înțel. 15, 8. Sir. 14, 18; 17, 1, 27; 40, 13; 41, 13. 1 Cor. 15, 21. 2 Tes. 3, 10.

(20) Tob. 8, 6. (22) Fac. 1, 27; 2, 9. 1 Ioan 5, 7. CAP 4. - (4) Sir. 35, 6. Evr. 11, 4. (5) Pild. 15, 8. Is. 1, 13. (6) Mat. 20, 15. (7) Rom. 6, 16. (8) Înțel. 10, 3. Sir. 8, 18. Mat. 23, 35. Luc. 11, 51. 1 Ioan 3, 12. Iuda 1, 11. Gal. 5, 15, 17. (9) Ps. 9, 13; 115, 6. (10) Iez. 24, 7. Evr. 12, 24. Apoc. 6, 10. (12) Ps. 10, 1. Is. 7, 2. (14) Fac. 9, 6.